

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobacena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Dobro svjedočanstvo

o garancijam.

„Hrvatski Dnevnik“, novina koja često zadirkiva u akciju nas pravaša iz Dalmacije, što nastojimo okupiti sve narodne sile proti vanjskim našim narodnim neprijateljima i koja zastupa u Bosni one koji su hodočastili u Beč i zaklinjali se na garancije i legije, koja je o svemu tomu bojala kao da će Hrvatska biti iz Beča odmah uzkrisena, sada nakon što je i Lnegher našim zemljam prošao, priča o pripremanju koje ćemo mi po njemu ovdje spomenuti.

Taj list dakle pripovijeda jednom novinaru kako je bivši namjestnik David pred 20 godina izjavio, da će se u roku od dvije godine pripojiti Dalmacija Bosni.

Taj novinar je u osnovu dvorskih i vojničkih krugova, povjerenu mu od Davida pripovijedao Balutu, a ovaj da je sa svojim drugovima iz Dalmacije upro sve sile, da se ne oživotvori onog puta.

„Hrvatski Dnevnik“ nastavlja dalje, da će skoro proći od toga 20 godina i da je tadašnja osnova visokih vojničkih i dvorskih krugova postala opet aktualna. Opet se nešto snuje i sprema, te da će ovaj put ovo nastojanje imati uspjeha.

Bečki listovi naviještaju velike promjene u vojničkoj upravi Bosne, Hercegovine i Dalmacije. Osnovat će se zborna zapovjedništvo (16 vojni zbor) sa sjedištem u Mostaru. Ovaj će vojni zbor obuhvatiti Hercegovinu i južnu Dalmaciju, dočim će se sjeverna Dalmacija pripojiti 15 vojnom zboru sa sjedištem u Sarajevu. Za ova dva zborna zapovjedništva stvojit će se posebno generalno nadzorništvo četa sa sjedištem u Sarajevu, a taj generalni nadzornik četa bit će poglavica zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu.

Ovaj generalni nadzornik četa dobio bi naslov guvernera ili namjestnika, a prvi carski namjestnik imao bi biti g. Marijan Varesanin od Varesa bivši vojni namjestnik u Dalmaciji.

„Hrvatski Dnevnik“ izpravno onda nastavlja, da bi tim bio učinjen prvi korak pripojenju Bosne sa Dalmacijom ne samo u vojničkom, nego također u političkom pogledu. U jednoj će osobi biti spojena vojnička uprava Dalmacije i politička uprava Bosne. Samo još korak i Dalmacija će sačinjavati sa Bosnom jedan upravni teritorij.

Da se o tom radi, kaže „Hrv. Dnevnik“, za to nam jamči historija nepromijenjena i nikada napuštene bečke politike, koja je vazda težila za tim, da sebi osigura dalmatinski posjed prirodni bosanski zaljeđem; nesudijeni državopravni položaj Dalmacije imao bi se ustaliti pomoću pripojenja Bosne i Hercegovine; spor između Austrije i Ugarske imao bi da nadje svoje rješenje u rješavanju bosanskogapitanja i u definitivnom žrtvovanju Hrvatske Magjarima.

Utvrđiv da za tim ide akcija bečkih krugova, „H. Dnevnik“ jauče, kako se je prije nekoliko mjeseci podavao varavim iluzijam da smo mi Hrvati dobro stali i da su naše političke težnje našle odziva i prijatelja u najvišim krugovima. Kršćansko-socijalna stranka, koja za pravo u Austriji vlada, izjavila se po svojim vodjama, da stoji bezuslovno na strani naših zahtjeva i da je trijalističko uređenje monarhije u hrvatskom smislu u njihovom programu. Tvrdilo se, da su tom programu skloni vojnički krugovi, ministar Aehrenthal, dapače isti prijestolonasljednik. Hrvati „Dnevnik“ već da su se veselili i radovali, kao da imaju sjedinjena i slobodnu Hrvatsku već u rukama.

Nu sve su to bile obmane. Garancije su bile prosta varka. Legije najgušnjije sredstvo služništva i plaćenštva.

Tako smo mi govorili uvijek, a oni koji su nas radi toga napadali sada i sami uviđaju da su bili naivnici, a ne zrelj političari, da su bili nesvjestno orudje plaćenštva, a ne hrvatske politike.

Danas oni tek uviđaju da će se Madjarima popustiti na cijeloj liniji, a da ćemo mi biti ucjena nagodbe između Beča i Pešte tako da će Bosna sa Dalmacijom biti područje izrabljivanja Austrije, a Banovina Ugarske. Ali kad smo mi to na temelju historije tvrdili, kad smo mi na temelju „nepromijenjene i nikada napuštene bečke politike“ tvrdili i radili da toj politici ne nasjedamo, nego da se prikupimo i sve naše sile upremo jer da ćemo jedino što postići ako budemo za to imali svoje snage, onda su nas gospoda garancija i legija proglašivala čak i izdajicam, te su mislila da pravaški rade kad padaju u prah pred svakom riječi bečkih visokih krugova i ponosila su se ako su mogla kao roblje klanjati se i upregnuti se u pobjednička Aehrenthalova kola.

Nami se sve to metanisanje grustilo i bolilo nas kad smo vidili da ima Hrvata koji su mogli vjerovati u mogućnost Trödlerove „Hrvatske na tanjuru“.

On, Trödler, za to zaludjivanje naroda je bio kako se dolikuje i nagradjen, ali što su oni dobili svi oni koji su mu nasjedali i koji danas jauču i stide se svoje rabote? Što su oni dobili za to što su nas, koji u obmane i zavaranje nismo vjerovali, grdili, ružili i sumnjili bez da su nas poznavali, bez da su se osvrćali na razloge od nas bez pristanka iznašane?

Ako im je vjerovati, dobili su ruglo i sramotu odbačenih služnika, kajanje, griznju savjesti, jer koliko su mogli radili sa proti namjeram našim da okupimo na odpor bečkih protuhrvatskih osnova cijelo pučanstvo naše domovine, koje nema i nemože imati druge nade nego onu koja izvire iz jednodušne svjesti i snage upravljene jednom cilji.

„Hrvatski Dnevnik“ koji je također spadao među one, koji su nas grdili i kleveštali sada bi napokon mogao uviditi da smo mi bili na jednom pravom putu, a da je on lutao stranputicam koje se u našem narodu od vajkada krče onim zlatnim alatom koji se nalazi u riznicam tajnih fondovaau-strajaks i ugarske politike.

Nego uvidio to on ili ne, njegovo svjedočanstvo da garancija nema; da su Hrvati njegova kova bili obamnjani, prevareni, zavedeni, nami je najbolja odmazda za sve kleveče kojima smo bili obasipani.

Što on tek danas uviđa, mi smo odavna kričali i mogao nas je svak čuti i razumjeti. Uprav od njega iznešena osnova da se radi na zator svih Hrvata, nas je navela da poduzmemo sve što je moguće da dodje do ujedinjenja svih naših narodnih sila. Ljudi zamamljeni garancijama tomu su se opirali nepoštenim i nedostojnim sredstvima.

Nu to nas nije smetalo. Mi smo išli napred, ne kao nametnici, kako se isti „Hrvatski Dnevnik“ izvolio pred kratko doba na nas oboriti, nego kao otčubenci koji sve što rade poduzimlju u sporazumu sa svojom strankom.

Naš trud, ako Bog da, neće biti uzaludan, a i ne smije da bude, jer uvjet da Hrvati dodju do ujedinjenja i slobode ne leži u vlastodržcima nego u narodu. Ako narod naš bude znao i mogao uz međusobni bratski sporazum sa Srbima razviti svu svoju snagu, mi se od osnova Beča ne trebamo bojati. Sporazum Beča i Pešte postaje onim časom ništenim čim među našim narodom ne bude moguće naći naivnika ili plaćenika, kojima bi narod mogao nasjedati.

Jeli nas razumio „Hrvatski Dnevnik“? Mi i nakon njegove iskrene izpovjedi da su „Hrvatski garancija“ nasjedali, veoma sumnjamo. Jer što, ako su neki ter neki prisiljeni pokorno služiti raznim oslavom bečkihkrugova?

U ustalom vidit će se svakoga na djelu, a rieči, pa bile one i iskrenog kajanja, ostaju samo rieči, izprazne, varave rieči, ako za njima ne sliede odgovarajuća djela.

Poslie zasjedanja carev. vieća.

Carevinsko je vieće zasjedalo od 10. ožujka do 10. o. m. Cijela aktivna bilanca ovoga, XIX. — zasjedanja vrlo je neznatna. Za

ova četiri mjeseca riješene su samo dvie t. zv. državne nužde: novački kontigenat i državni proraz za g. 1909. Od svih ostalih predloga bili su u trećem čitanju primljeni sauto zakon o podražavljenju pojedinih ustanova, zakon o infekcijskim bolestima i o radnom vremenu u tvorničkom obrtu, 1. 6. o. m. proveden je u nekoliko časova izbor austrijske delegacije. Nasuprot je pasivna bilanca vrlo bogata. Od vladinih su predloga ostali neriješeni: cilji financijski plan Bilinskoga za sanaciju državnih i zemaljskih financija, ovlastbeni zakon za trgovinske ugovore s balkauskim državama, predlog o socijalnom osiguranju itd. itd. — u svemu 51 vladin predlog. Nakon takove se bilance u uređenim prilikama proglašuje — stečaj. Ali što će ga oglasiti? Država kao cjelina ili njena slučajna vlada ili austrijski parlamentarizam? Državna cjelina na koncu konca ima nove vojnike i proracun, a kad joj ovo baš ne bi dao parlament, dala bi joj cesarska naredba po § 14. Pasivna bilanca pada dakle cijelom težinom na ove faktore: vladu i parlament.

Dan iza otvorenja carev. vieća — 11. ožujka — zast. je Šušteršić predao svoj prečni predlog o bosanskoj agrarnoj banci i formula vladina proglasa o istoj stvari bila je 10. o. m. posljednja rieč obstrukcija. Za čitava četiri mjeseca nije smjela vlada dopustiti, da se kojugod njena stvar podložu votumu od dvie trećine parlamenta, jer bi bila sigurno propala, a same narodpolitične večine stekla si je samo time, što je glasovalo i pet ministara sa zastupničkim mandatima i napokon je glasovao i predsjednik parlamenta.

Takova pak vlada ipak nije vlada ustavne i parlamentarne države u pravom smislu. I kako imade vršiti svoju zadaću parlament, kad je njegov opozicionarni dio tako silan, da pobjeđuje i ugrožava vladu i t. zv. vladine stranke na svakom koraku, u plenumu i u odborima, a da tom svojom moću ipak ne može doći do pozitivnoga uspjeha? Pobjeđivati i ugrožavati smije, ali dana joj je samo ta negativna utjeha, da je porazila vladu. Vlada i njene stranke ne čine ni koraka, da svoj smjer približe smjeru opozicije i da tako unnože pozitivni rad parlamenta barem u stvarima, što su zajedničke čitavom pučanstvu. I kad u ovakim justamentima radikaljniji dio opozicije potvori vladu nož na grlo, vlada parlament zatvori. Tu je dakle nesporivo sielo ove neprilike, tu je ona gnjiloća u državi Danskoj. Ministarstvo u glavnim resortima birokratsko, a parlament pučki na temelju izravnoga izbornoga prava. Ministarstvo po svojem sastavu i djelatnosti izričito njemačko, parlament s njemačkom većinom. Ministarstvo centralističko s absolutističkim željicama, parlament većinom neutralistički, demokratski. A pri tom je to tielo tako negibivo i uzasno je, kad se pomisli, da mu se ima ostaviti sav zakonodavni, gospodarski, kulturni i socijalni napredak juga, sjevera, istoka i zapada države. Parlament ima 516 zastupnika iz deset narodnosti sa 34 političke stranke. A zemaljski su sabori međutim posve osudjeni na smrt. U posljednje se vrijeme često i s ministarskih sjedala govori o vevlastnom položaju Austrije. No ona ne će biti vevlast, dogod s temelja ne ukloni sve zapriek kojih je jedini liek: stvoriti vladu na temelju parlamenta i federalizovati državni sastav.

P.

Još o takozvanoj mreži „Lorini“.

Sa sjevernih otoka, 12 srpnja.

Na članak „Svakomu svoje“ tiskan u broju 351 našeg lista, odgovorio je g. nadzornik za pomorsko ribarstvo sa svojim priobćenim u „Smotri“ i „Slavenskoj Misli“.

Gospodin Lorini na nas je postavio tri pitanja na koje mu redom evo odgovora.

1. Istina je, g. Lorini, da mreža, koju ste vi nazvali vašim izumom nije vaša već ste samo stavili u praksu ono, što je g. Bonicioli pisao u svom: „Manuale pratico per la pesca di mare“ i to od strane 95—97. Da je g. Boni-

cioli imao na razpoloženje sve ono što ste imali vi g. Lorini, buditi više nego uvjereni, da bi ova mreža nosila pravo ime njezina izumitelja, koji je već u više prigoda pokazao da je ono što zna, da stekao svojim vlastitim iskustvom i radom.

Na potvrdu ovoga stoji i činjenica, da vi tobože njezin izumitelj niste ju ni krojili, već ju je skrojila vama dobro poznata osoba iz Komize, a masno plaćena, ne, gospodine iz vašeg žepa, već iz fonda za ribarstvo.

Istina je, da mrežom kakova je Lorini, riba se već odavna u Solinama i Velomratu. Zapitate tamošnje ribare, a oni će vam kazati od koga i u koju su svrhu primili 1200 K. Nu vama to ne, treba, jer to već odavna znate.

Odnosno „jatarici“ pok. Gamulina molimo vas, g. nadzorniče, da nam kažete, je li ju pok. Gamulin poslao u muzej, kao starinu, ili kao uzorak za gradju mreža na Jadranu, koje bi bile uprav sposobne za ribanje, kao ona „Lorini“? Vidite ovo nam je mutno, pak bi vas molili da nam to razjasnite.

Kako dakle vidite i ako ne mrežom „Lorini“, ali svakako mrežom koja je kao vaša ribalo se je u Dalmaciji prije vaše, kojom sad vi činite pokuse.

Izlaza nema, ili ste vi zakasnil, ili su naši uranili ili to nas nije brige, mi konstatujemo činjenice i to na vaš zahtjev.

Još nam velite, da se vi niste poslužili drugim tekstima za Vašu knjigu o ribarstvu bez da ste spomenuli izvor Mrehesetta i Garesa. Na odgovor ovij tvrdnji, mi vas molimo, da uzmete djelo Marchesetta „Condizioni fisiche del mare Adriatico“ i da pročitate poglavlje: „Importanza della pesca“, „Condizioni fisiche del mare Adriatico“, „Oggetti della pesca di mare“.

„Mezzi di pesca“, „Altri attrezzi da pesca“, „Descrizione dei principali modi di pesca“, „La pesca nelle lagune“, „Cultura ad allevamenti artificiali“, „Nemici della pesca e provvedimenti richiesti“ itd., a zatim cijelo djelo Garesa! „L'utilizzazione economico-razionale del mare con ispezial riguardo al golfo Adriatico; pak nam onda odgovorite, što u vašem djelu ostaje, i što se u njemu nalazi, što bi vi bili u ovo 17 godina svoga svad nadzornikovanja nama kao plod svoga rada i israživanja predočili. Ovoliko vam na debelo danas, a želite li, navesti čemo stranice, pak ako želite i redke. Vi u svojoj knjizi mimolazite ova dva velikana, te tek velite da su se bavili ovim pitanjem. Zaisto s vaše strane uprav kavalirski. Ne biste bili ni Kišpatića spomenuli, da nisu bili po sriedi neki razlozi, koje danas držimo u pričuvi, a to radi vašeg obraza.

Evo g. Lorini za ovo pozovite komisiju, koja bi imala da sudi vaš rad i vaše djelo, koje je najbolje ocijenila Bečka ribarska izložba, a preko čega prem pozvani, mukom mimolazite. Ala gosp. Piero na sredu. Mi smo uvijek na mezevu. Na vaše rieči „stramolni“, nemaju obraza“ „gadna laž“ i potvora „jeste li pošten“ itd. neodovaramo, jer svak daje, ono što ima. Ne gosp. Lorini psovakama već dokazima branite se. Mi vam dokaze iznosimo, a ne rieči. U ustalom znajte, da je vrijeme najbolji poštenjačna, koji će suditi nama i vama. Do vidova!

Riba.

Političke vesti.

Saziv delegacija. Iz dobro upućenih bečkih političkih krugova se širi viest, da je želja kompetentnih faktora, da se čim prije sastanu delegacije na zasjedanje. Obzirom na ugarsku krizu i na neriješeno pitanje proracuna u austrijskoj zastupničkoj kući nije se moglo do sada posvetiti više pažnje terminu, kada bi se imale sastati delegacije. No kako je sada, i ako provizorno, nekako ugarska kriza riješena i pošto je proracun u austrijskoj zastupničkoj kući votiran, to se mjerodavni faktori već bave pitanjem saziva delegacija i žele da do zasjedanja dodje čim moguće prije. Za svog posljednjeg boravka u Beču Dr. Wekerle je konferirao o tomu sa baronom Aehrenthalom, Misli se da će se delegacije sastati polovicom oktobra,

Položaj u Ugarskoj. Magjarsko novinstvo javlja, da grof Appony vodi potajice pregovore za uzliži stranaka. U tu funkciju novu stranku ušli bi ustavnici, jedan dio pučke stranke, nezavisna stranka bez Justhovaca te njemački Saksonci. Apponyi sastoji na svaki način, da ovu fuziju perfekira prije no što Justhovci zaredaju po zemlji sa svojom namuljenom agitacijom, jer se boji da će Justh pod firmom propagande za samostalnu banku predočiti većinu kotara za svoju ideju. Time bi oslabilo Apponyjevo krilo nezavisnjaka. Ova će se borba voditi neizravno ne po samim vodjama već putem posrednika. Glavni vodje i ministri krenuše većim dijelom već na ljetovanje. Ministar predsjednik dr. Wekerle je na svom imanju u Klopodyu, a ministar unutarnjih posala grof Andrássy u Tiszadobu, ministar domarstva u Mittelwalde, ministar poljodjelstva Daranyi u Marienbadu, ministar trgovine u Wiessbadenu, a ministar nastave grof Apponyi u jednom franczom kupalištu. Justhi se nalazi još u Budimpešti, a Banfy je pošao u Karlovevari.

Prekinuti pregovori. Uslijed zatvora carevinskog vjeća bijahu prekinuti pregovori između Talijana i južnih Slavena glede talijanskog pravnika fakulteta u Trstu. Unapor tomu, da se između obli stranaka nije postignio do sada nikakav sporazum u ovom pitanju, talijanski se zastupnici nadaju da će vladati naredbenim putem, jer za to ima pravo, izdati odluku, kojom će se dozvoliti u jeseni otvorenje talijanskog pravnika fakulteta u Beču, kako je to predlagala vladina zakonska osnova.

Ostavka kneza Bilowa. Njemački državni kancelar knez Bilow definitivno oduptava sa svog mjesta, pošto se je proti njegovoj politici (pri razpravi finansijske reforme) izjavila većina njem. državnog sabora. Nasljednikom biti će državni tajnik Tschirski ili knez Radolin, njemački poslanik u Berlinu.

Trščanski izbori — uništeni? „Zeitu“ brzojavljaju iz Trsta: U ovdješnjim političkim krugovima pronose se glasine, da vladna namjera nedavno izabrano gradsko zastupstvo — sabor raspustiti, jer da je izabrano mnogo irenditističkih elemenata. Ovim glasinama ne vjeruje se.

Konferencija slavenske jednote sa Poljacima i Rusinima. Slavenska je jednota opunomoćila dra. Udržala, da u ljetu sazove u Beč skupštinu, na koju će doći u ime Poljaka Glombinski i Stapinski, a u ime Rusina Romanzuc. Pokušati će se izgladiti spor.

Prosjeđne skupštine u Kranjskoj. Javljaju iz Ljubljane. Amo su pripisali zastupnici slovenske pučke stranke testupišie namah u doticaj sa centralnim odborom stranke glede sazove prosjeđnih skupština po cijeloj Kranjskoj i južnoj Štajerskoj proti ovlastbenom zakonu, jer slovenska pučka stranka drži da će barun Bienerth sklopiti trgovačke ugovore sa balkanskim državama pomoću § 14. Prama današnjem raspoloženju zastupnika za dođuđu nedjelju bi se imala u Ljubljani sazvatiglavna prosjeđna skupština, koja će se pozvati birae iz svih slovenskih krajeva, a na kojoj će skupštini govoriti većina slovenskih zastupnika iza kako, Dr. Ivan Šušteršič pročita referat o radu slovenske pučke stranke u zastupničkoj kući.

Položaj baruna Raucha. Uslijed poznatog izpadka u imunitetnoj aferi zastupnička i delegata dra. Novosela, novine koalicijske silno se vesele i navještaju skor pad baruna Raucha. „Obzor“ dapače donosi među telefonskim viestima, da je sve onako bilo udešeno, da je Raucha bila podmetnuta stupica od Wekerlea i od Josipovića. Predlog zastupnika Vlada da je bio naručen od magjarske vlade. Neka magjarske novine

javljaju, da će Rauch do koji dan predati demisu. Isto tako svi političari u Pešti pripovijedaju na sva usta, da Rauch mora dati ostavku. I Rauchovi najveći prijatelji vele, da su mu izbrojeni dani. Grof Bathyany je došao k hrvatskim delegatima i rekao im, da Rauch mora dati demisiju. Kada je zastupnik Lukinić rekao, da Rauchu zato fali ponosa, i da će on na svom mjestu ostati sve dok ne bude pozvan, da se makne, odgovorio je grof Bathyany: „Budite uvjereni, da će i bez toga ići. On mora povući konsekvencije. Uzprkos takovog raspoloženja među magjarskim političarima, koalicijska je protivnog mišljenja, a to držimo i mi, jer nas u tom utvrđuju sve dosadajne činjenice.

Barun Rauch i afera Novosel. U subotnjoj sjednici sabora u Pešti razgovarali su delegati dr. Lukinić, dr. Mažuranić i dr. Lorković sa grofom Teodorom Bathyanym. Grof Bathyany je izjavio, da je barun Rauch već pao. Dr. Lukinić je primjetio, da Rauch ne će predati radi toga demisije, jer nema dosta ponosa, Grof Bathyany reče na to, da bi barun Rauch već prema svojoj izjavi morao dati sada ostavku, jer je rekao, da mora dobiti zadovoljštinu sabora, a to nije dobio, jer ga je sabor desavouirao. Dr. Lukinić: Rauch će ostati na banskoj oblići sve dotle, dok ga dvorska kancelarija pismeno ne pozove, da preda ostavku. Bathyany je izjavio, da drži ipak, da će Rauch doskora predati demisiju.

Razpust irenditističkog društva u Trstu. Trščansko namjesništvo raspustilo je nekadim irenditističko društvo „Circolo giovanile Giovanni Bovio“ u Trstu. Razpust je uslijedio pošto je društvo, po pravilima nepolitičko, bavilo politikom.

Naši dopisi.

Makarska.

Kako nikada naši Makarski pužavci nisu spomena vredni, niti im nikto važnosti u gradu daje stoga riedko kroz novine o njima pišemo, nebi ni ovaj put da nije u Antonijevu listu iznašao dopis iz Makarske sa podpisom „Gadjanin“. U tom dakle listu primi stupce i kada dopisnik slavu c. k. poglavara Bersu kao umna, radišna i t. d. da mu nije nikakovo zaboravio spomenuti. Ima to neko osobito značenje ali to ćemo s vremenom sve iznieti.

Dok par pužavaca njega slave i u zvijezde kuje i žale njegov odlazak u Korčulu, cijelo neodvisno gradjanstvo kličie, daleka ti mu od nas kuća, i žali braću Hrvate Korčule da će imati ovakovog umnog čovjeka. S njim dakle svršavamo i u srcu smo veseli da je odmaglio.

Sad ću Vam malko opisati njegovu pusar-prijatelje koji su mu bila desna ruka i doglavnici. Dok cijelo hrvatstvo dana 5. srpnja kó amanet drži, i svaki sve radi da bolje naše svete apostole Ćirila i Metoda proslavi, a kod nas ti ljudi nehrvati već pužavci u sprdnju i u smieh to uzimlju. Evo im primjera:

Svanulo je kravno jutro 5. srpnja i već se nekoji čestiti hrvati od svakih grupa počee podizati na polaostrov sv. Petar na pjevanu glagoljačku misu koja je započela na 7 sati uz sudjelovanje obine, hrv. skola, čestitih gradjana hrvata i krabnog spola. Na obali mnogim činovnika ujedno sa našim Makarskim pužavcem u crno odjeveni, sa cilindrom na glavi. — Jedni vele i kažu i oni će k misi i oni su hrvati, dok drugi stariji i pametniji vele: ne djeco to su Vam razvikani hrvati oni idju da se svome poglavaru poklone i dobar odlazak zažele.

E sluge pokorne! Najviše svetinje, najviši naši sveti amaneti ništa su za njih prama jednom prostom odlasku poglavara. Na želu povorke pratnje poglavareve stoji nezastupnik grada Makarske, a do njega demokratski prisjednik stranke Miće Rismond. Krasan ti je taj demokrat. Promislite da je prozvat figurinom bečkim i da on više važnosti daje cipelam, kravatom i t. d. nego programu demok. stranke.

Za ovom dvojicom dolazi došlac Bariša, vodja pokojne hrvatske stranke i t. d. I on preko gata šeće i gleda kako da se bolje približi poglavaru jer suze roneći misli da je ovaj ostao, sigurno moj se je san mogao s vremenom izpuniti, i da tako jedno zasjednem na koju makar bilo čast koju od duga vremena čekam.

Za njim dolazi poznati od davnine Ezakija. Ovo Vam je četa izabrana, ovo su hrvati gradjani koji imaju čim da se diče. E Stražičić ako imaš kuraze kaži jeli ovako, jer ih ti dobro poznaješ. E ovako ti ljudi slavu Berši daju, a glagoljaču sv. Ćirila i Metoda ignoriraju i pod noge stavljaju.

Kao još jedan dokaz o njihovom hrvatstvu služi i ova, da su spomenuti pužavci i članovi ovdješnjeg talijanskog društva „Civico Casino“ koji bi davno bio pokopan da nije Ribičića, Rismonda, Bariše, Nonkovića i družine. Mi ćemo pak i dalje ostati u naše svetinje pak ćemo te hrdje lako zakopati a niti će se više osuditi pokrivati sa našom milom trobojnicom niti sa milim hrvatskim imenom jer ih čestiti hrvati priznaju. — Dakle Stražičiću šuti i dobar ti kus sa tvojim dopisnikom.

Pokrajinske vesti.

Razpust Obćine na Selcima. Poslie razpusta Obćinske Uprave Načelnik je upravo pučanstvu sljedeći proglas: Narode! Tvoje je Obćinsko vijeće raspušteno. Nema više tvoga Obćinskog zastupstva. Nema više tvoje Obćinske uprave. Na neopredjeljeno vrieme c. k. Namjesništvo imenovalo je upravitelja Tvojoj obćini, i za toliko vremena crni vao zastirali će Tvoj ponos, Tvoju slobodu, Tvoju samoupravu u Tvojoj obćini! Pitati ćeš: Zašto sve to? ko je to prouzročio? Evo ti odgovora: Prouzročio te Tvoji predstavnici u obćinskom vijeću, Tvoji obćinski vijećnici, koje si Ti, Narode, odabrao dobrom svrhom, jer si se nadao da će oni raditi o tvom dobru, a ne o svojim osobnim hirovima. . . Videći načelnik i obćinska uprava da se ne mogu odužiti narodu onoliko koliko mu scem žele; videći da još nije pristupilo vrieme svjedenja i oduptava od osobne borbe, odrekli su se časti ima već četiri mjeseca. Zašto se nije birala nova uprava, kad se je prva odrekla, ne ću ovdje iznositi, već samo iz dužnosti stavljam narodu do znanja da se je mogla birati. Nije mi svrha da odrećem odgovornost od sebe i uprave, a da je na drugoga prenesem. Meni je to da se oprostim s narodom, koji mi je izkazao svoje pouzdanje. Žao mi je, narode, što mi nije bilo sudjeno, da ti učinim onoliko dobra koliko sam ti želio, koliko sam ti bio namienio i koliko bi po svojoj dobroj volji bio izvršio, da budu bile povoljnije prilike. Kad niesaam imao to zadovoljstvo ja, želim da ga postignu drugi, pa da od toga Tebi, narode, bude dobro: da budeš umiren i zadovoljen. Kako prijatelj i misleći dobro preporučujem Ti da budeš trizmen i razborit: u dobru se ne uznesi, a u zlu nemoj gubiti nadanje. Upraviteljem Tvoje obćine biti će gosp. Grgo Andreis, koji uživa glas prave-

dna i vriedna čovjeka. Slušaj njegove odredbe i budeš uredan! Narode! Još jednom u ime svoje i ciele uprave hvala Ti na pouzdanju i izkazima dobrog hotinja. Zbogom! Selca 12 srpnja. 1909.

Tvoj Načelnik
Janislav Vrsalović.

Dioničko društvo „Dalmatia“. Ministarstvo unutrašnjih posala, po prelišenjem ovlaštenju i u dogovoru s ministarstvom financija i trgovine, udielio je plovidbenim društvima „Seratin Topić & Comp.“ u Visu, „Fratelli Rismondo“ u Makarskoj, „Pio Negri & Com.“ u Šibeniku, „Zaratina“ u Zadru i „Plovidbenom društvu austrijskog Lloyd“ dopust da ustroje dioničko društvo pod firmom: Austrijsko parobrodsko dioničko društvo „Dalmatia“ sa sielom u Zadru, i odobrilo je njegove statute.

Trgovačko-obrtnička škola u Dubrovniku. Kako javlja „H. K.“, zanimani krugovi se bave ozbiljno sa pitanjem da se po mogućnosti još početkom nove školske godine u Dubrovniku otvori trgovačko-obrtnička škola za odrasle. Prama dobivenim informacijama izgleda, da se namjesništvo ne protivni otvarenju ove-rije.

Važno za Kotor. Dne 3. srpnja n 1 sat po podne kreće posebni barobrod iz Kotora u Dubrovnik za euharistički sastanak. Učesnici se voze iz Kotora do Dubrovnika za 2 K, ako se uplate kod Don Ante Gluma u Spljetu.

Natječaj. Primamo: Pošto je jedan gospodin darovao podpisano 230 K u svrhu, da se parzadieli med one učesnike euharističkog sastanka, koji putuju posebnim parobrodom, otvara se natječaja vodne karte: iz Zadra u Kotor i Dubrovnik i natrag u Zadar; iz Spljeta u Kotor i Dubrovnik i natrag u Spljet; iz Hvara u Kotor i Dubrovnik i natrag u Hvar; iz Korčule u Kotor i Dubrovnik i natrag u Korčulu i to za Zadar pet mjesta u parobrodu uz cieniu za 21 K, — iz Spljeta deset mjesta po 15 K i 50 fil. svako, — iz Hvara pet mjesta po 11 K i 20 fil. svako mjesto, — iz Korčule pet mjesta po 9 K i 50 fil. svako. — Prijave prima Don Ante Glumac, urednik, Spjet od 15. do 25. o. mj. Posebni odbor sudi, da li će se uvažiti siromašne okolnosti natjecatelja. Ko dakle kani u Dubrovnik na euh. sastanak, neka se požuri. Već se je veliki broj javljao, ali trebao oš naći da ih bude, da svi javno sazvedoćimo svoju vjeru. Priredjivački odbor.

Središnji odbor „Saveza dalm. učitelja“ imao je prošle nedjelje u Splitu sjednicu, na kojoj je između ostalog odredjeno, da se obća i glavna skupština „Saveza“ sazove dne 7. rujna ov. g. u Splitu u dvorani pučke muške škole na Lučcu.

Iz hrvatskih zemalja.

Gajevo slava u Krapini. Odbor za proslavu stogodišnjice narodjenja dra. Ljudevita Gaja i za podignućie „Gajevoj Doma“ u Krapini ponovno umoljava sve one, naročito sva sokolska, pjevačka, vatrogasna, veteranska društva, te ostale korporacije, koje žele dne 15. kolovoza 1909. putovati posebnim vlakom iz Zagreba u Krapinu, da se izvole odmah prijaviti u knjižari družbe Sv. Ćirila i Metoda. Zagreb, Predradivoć trg. Osim toga umoljavaju se svi oni, koji žele prigodom gornje proslave u Krapini noćiti ili dne 15. kolovoza prisustvovati banketu, da najkasnije do 1./VIII, točno naznače dan dolazka, da li će noćiti u Krapini ili prisustvovati banketu, a naročito, koliki broj dolazi. Svi oni, koji su primili molbe za subskripciju dionica umoljavaju se, da se sa subskripcijom požure te da rezultat svog rada čim prije

Priručnik za ribara.

XVII. Zubatci — Lubini — Trlje.

Između svih riba, što živu u našem moru zubatci, lubini i trlje zauzimaju prvo mjesto, poslie plivačie lietne ribe, te stoga hoću da o njima nešto napose progovorim.

U našem moru živu četiri vrsti zubataca, a te su zubotac okrunjeni — Krunaš (Dentex gibosus (talijanski Dental della corona, Zubatac barjaktar (Dentex filiosus) — Zubatac prosti (Dentex vulgaris) i Bajok (Dentex macropthalmus). Između svih ovih vrsta, zubatac Krunaš nosi prvenstvo u tečnosti njegova mesa, a i veličine, koja imponuje, a i težine, koja doziđe do 20—25 kg. Od drugih razlikuje se tim, što na glavi ima jedan krkasti nabor. Ženka nema nabora. Zubatac Krunaš riedka je riba u našem moru. Stalno boravište ima u Šibenskom ušću u tiesnu sv. Ante. Riedko kada da se uhvate podalje. Ribaju se parangalima i mrežama, ali prije vađu im baciti meku, da ih se iz podmorskih pećina iznami na površinu. Za meku se rabi svakojaka sitnija riba, koja se baca u more oko 3 sata jutrom, a mreža se zavrće malo prije granaća sunca.

Zašto se Krunaš ne nalazi drugdje u našem moru, to mi nije tačno poznato, a nije ni vjerojatno, da bi Šibensko ušće bilo spojeno povodno sa Bosporom, gdje takodjer ima Krunaša. Ja mogu reći samo to, jer sam vlastitim očima se pod morem osvjedočio, da je položaj u kom Krunaš žive dubok preko 60 m. i morskno dno pećinasto, čamno i grebenasto, što njemu u velike prija.

U staro doba puno se je više Krunaša ribalo. Nije bilo godine, da se nebi uhvatilo 200—250 glava. Godine 1899. bio je Krunaš sasma izčeznuo, te se je mislilo, da se je to zbilu uslijed nasipa, koji su bili izvedeni u naokolo tvrđjave sv. Nikole, te da su se zavalile podmorske pećine u kojima je Krunaš živio. Ja u ovo ne vjerujem, a radje u to, što je u ovom razdoblju dinamit carevao u Škaru.

Godine 1903. nastojanjem braće Despot iz Mandaline uhvatilo se je nekoliko glava, a tako svake godine sve to više, tako, da kroz zadnje dvie godine, ovaj ribolov je postao tako unosan, te se vrhu njega drži „ždrieb“, kao za svaku drugu ljetnu ribu. Ribanje je najobilnije u kolovozu, a u rujnu sasvim svršava. Lanjske i

prekolajnske godine biti će uhvaćeno oko 700 glava, što mrežama što parangalima.

Pri ovom ribanju nešto sam opazio, što hoću da iznesem na javnost, a to je, da kad bi Perša ribao t. j. kad bi ga dopao ždrieb, on bi svaki put uhvatio 20—30—50 a gđjedog i 100 glava, dok druge mreže, kad bi njihov red bio ništa. Promišljao sam vrhu ovoga, te sam došao do uvjerenja, da je ovome uzrok taj, što su mreže ostalih ribara bile mal ne stare migavice, uske i kratke, dočim Perša je ribao sa novim šabakunom dosta dugim i širokim, te je dopirao do one dubine, do koje se Krunaš uzdigne, izmamljen mekom budući on možemo reći nikad ne izlazi na površinu.

Drugog uzroka ja nisam mogao naći. Bilo bi uputno, ako se opazi da Krunaša nestaje, da se ribolov njihov stegne, jer obilatom ribolovom spriječie se mreštenje, pošto sam opazio da su ženke, koje se izribuju pune ikre, a mužkarci mlietka, tako, da težina ikre iznosi u nekih ždrieb i do 3/4 kg.

Kao po cijeloj Dalmaciji, tako i u Šibenskoj okolici, a osobito između Krapanjskih otoka Krbele i Oblika ima mnogo zubataca svih triju gore spomenuti vrsta. Pošto se i za ribolov zu-

bataca traži neka osobita vještina, koju Krapljani još stekli nisu, to ide u prilog Ižanima i Vrgadcima, kojima ko pravim majstorima više puća nasmije se liepo oamšteni lievi brk.

Lov zubataca od starine ima osobitu znamenitost za neke predjele i liepo je unosan. Dubrovačka vlastela nalazila su ovom ribanju osobitu zabavu.

Ne manje važan ribolov u našim vodama, a osobito onima, koji su u doticaju vrutaka jest onaj Lubina (Labrax Lubus), talijanski Branzin. Osobito u našoj okolici ima ih mnogo u Prukljanu, Morinjama, pak po cijelom našem zaljevu. Ribaju ga ponajviše na „panulu“ natakun na istu, kožu s stalnoga repa. Za svu našu okolicu mogu stajno utvrditi da je pravo i naravno koliko lubina zaljev Morinje, gdje ga na žalost prije uništavaju tamošnji stanovnici u posve ranoj dobi. Zabranom, koja je nastala, a da se uzme u zaštitu razplod i razvoj riba u zaljevu Morinje, stvari su krenule puno na bolje. Željeto je, da se pri ovaj zabrani oстане i dalje.

Lubinu, ili kako ga neki zovu u našem hrvatskom jeziku Smudut, Agač, znanstveni ljudi nadjenuse ime, koje sam gore spomenuo, a to je Labrax. Lupus, radi njegove „pozdrljivosti“.

saobće hrvatskoj poljodjelskoj banci u Zagrebu kamo se neka šilja i sabrani novac; jer je poljodjelska banka jedino ovlaštena primati uplate za „Gajev dom“.

Za složan rad. Sarajevska „Srbska Rieč“ piše: Krajnje je vrijeme, da se braća svih triju vjera nadju u jednom taboru. Mi se moramo držati zajedno, ako hoćemo da se od najzede tudjinstine obranimo. Ne smiemo se više dati — kao što je bilo prilikom posljednjih izbora u sarajevsko gradsko zastupstvo — upotrebiti jedni protiv drugih, a sve na tudju korist. Katolici već danas osjećaju posljedice toga neprirodnog saveza i oni će se — nadamo se — u krajnjem času prenuti i otrgnuti iz zagrljaja, koji bi ih mogao zadaviti. Griješilo se dosta sa sviju strana! Krajnje je vrijeme, da se sve, što je jednog roda — i muslimani i katolici i pravoslavni, nadju u jednom kolu, da se otrese neprirodnih veza i da zajednički poradi na dobru jedne i zajedničke otadžbine. U tome znaku nam je spas!

Lepa proslava godišnjice Rauchova dolazka. U subotu 10. srpnja navršila se upravo godišnjica, što je onako „lepo“ dočekan barun Rauch u Kninu, kad je i onamo na čas zabludio svojim automobilom, agitujući po Primorju i Lici. Tada je 15 uglednih Kninjana bilo sudjeno po Bachovom patentu radi tih demonstracija, za koje je Rauch rekao, da su mu ugrozile život. No ovom osudom nisu se osudjeni Kninjani nimalo „popravili“. Osudjeni prije godinu dana Kninjani šalju za spomen godišnjice Rauchova dolazka u Knin K 300 nastradalim obiteljima obtuženih Srba zbog zločina veleizdaje.

† **Ferdo Hefele**, ravnatelj više pučke škole u Sisku i poznati hrvatski pisac, umro je u Sisku u dobi od 63 godine. Pokoj mu duši!

Jedan Rauchov list skiknuo. U Osieku je prestao izlaziti Rauchov list „Požor“, koji je Rauch pokrenuo i mazio poput zagrebačkih „Hrvatskih Novosti“. Prije prestanka, još je „Požorov“ urednik, dakako žarki frankovac, poznati Oršanić počinio veliki skandal te u pijanom stanju stao pucati iz revolvera prema mirnim ljudima.

Najljepša gospojica u Zagrebu. Na sveučilištarskom plesu od 10 t. mj. u Streljani, bilo je natjecanje zagrebačkih ljepotica. Ljepotica se birala glasovnicama; koja je gospojica imala najviše glasova, ta je proglašena najljepšom! Dakako, glasovnice su se morale kupiti. Za vrijeme predavanja glasovnica vladala je među ljepoticama nervoznost, a kad se to završilo, izkupilo se znatljivo občinstvo oko žare napeto izčekujući rezultat. Nakon dugog brojenja glasovnica razglašena je najljepšom gdjica Margita Rajner, čerka udove iza pokojnog pukovnijskog liječnika dra. Rainera.

Književnost i umjetnost.

„Obiteljski zvuci“. Pjesme. Spjevao dr. Anton Antončić. U osmini str. 108. Ciena K 1.60. U krčkoj tiskari izašla je pod gornjim naslovom ukusno opremljena zbirka izabranih pjesama d.ra A. Antončića, odvjetnika u Krku o pjesnikovom trošku. Dio čistog prihoda namijenjen je Druzi bi sv. Ćirila i Metoda za Istru. Još kad su nekoje od ovih pjesama izlazile u Tresićevo „N. Vieku“ i u „Prosvjeti“ iztaknuo je dr. Tresić u svojoj povoljnoj ocjeni o njima (N. V. * g. 1898. str. 175) njihovu, posvemašnju originalnost, takovu originalnost, te bi on svaku pjesmu Antončićevu poznao i bez podpisa. U najnovije vrijeme izašle su povoljne

Lubinima, naše okolice koljevka je Jadrtaočke morinje, a grobnica mu je Prokljan. Ovo tvrđim, jer me je u tome vlastito iskustvo poduplo uvjerilo.

Svojim očima sam vidio, kako stanovnici sela Jadrtočva znali su, dok nije stigla zabrana, pohvatati na vreće nedoraslih lubina koji bi još bili pokriveni zelenilom, naprtiti na samar živine i goniti, te prodavati i to smeće po zagorskim selima Danila, Gorišva, Unešića čak do Žitnica.

Rekao sam, a pri tome ostajem, da je grobnica lubinima naše okolice Prukljan, jer što jadrtočvanac umakne, to di namit u Prukljanu ubije. Na bit će o tome još govora.

Kod nas je još važan ribolov trlja. Njih je u našem moru samo dvoje. Ribari ih drže za mužjaka i ženu. Ženka bi bila veća i odaje lepu crvenkastu boju, dok mužjak — bi bio manji i blijedi.

(Nastavit će se.)

ocjene o ovoj zbirci pjesama u „Savremenuku“ (br. 3. III.) i u „N. Prosvjeti“ (br. 3. IV.). Obzirom na sve to mi toplo preporučamo svim prijateljima lijepe knjige, da sebi nabave ove pjesme. Predplate se šilju na d.ra A. Antončića, odvjetnika u Krku. Tko unaprijed pošalje K 1.70 primiti će knjigu franco.

Varešanin namjestnik Bosne. Dosadašnji poglavar Bosne i Hercegovine Marijan pl. Varešanin od Vareša imenovan je prvim namjestnikom u anektiranim zemljama.

Iz grada i okolice.

Lična viest. Sutra na večer vlakom iz Spljeta dolazi u Šibenik presv. gosp. barun Maročić u poslu iztaknutom u posljednjem broju našeg lista.

Ubožki dom. Dne 14. t. mj. bio je zbor uprave ovog zavoda. Na tom zboru bili su pregledani i računi zavoda, i prihvaćeni razni zgođni i korisni zaključci. Najznamenitija je odluka, da se započne ustanovljenjem gradskog fonda. Predlog je to predsjednika Dr. Krstelja, koji je bi prihvaćen s najvećim oduševljenjem. Poslie zborovanja, sva gospoda posjetila su i pomno razgledala sve prostorije zavoda, diveći se redu i čistoci, što u njem vladaju.

Uprava „Ubožkog Doma“ opeta nas ugodno iznenadjuje, šiljući nam sliedeći izkaz prihoda i troškaka za II. tromjeseč t. g.

Redni broj	Stvar	Prihodak K. p.	Primijetbe	Redni broj	Stvar	Trošak K. p.	Primijetbe
1.	Prihodak I. tromjeseč t. g.	3000		1.	Potrošeno u „Ub. Domu“	3178	
2.	Prinos gradske občine	720		2.	Za nabavu pokretstva u „Ub. Domu“	45	
3.	Prinos jav. Dobrotvornosti	231		3.	Podjeljeno siromasima u subote	754	
4.	Mjesečni doprinosi sv. Vinke	1157		4.	Gradskim siromasima za hranu i stanarinu	2199	
5.	Mjesečni doprinosi građanima	1157		5.	Ostali troškovi	54	
6.	Milodari prigodni sprovodi, jeh-danja itd.	335		6.	Izvanredni troškovi	44	
	Ukupno	6385			Ukupno	6277	
	Ostale troška	6277				47	
	Ostale vrska	88				30	

Prihoda i troškaka „Ubožkog Doma“ kroz drugi tromjeseč god. 1909.

Ipripreme za slet hr. Sokolske Krešimirove župe u Drišu podupnu su dovršene, te će sutra u jutro na 5 sati posebnim vozom sokoli svih društava pripadajućih župi, te odaslantvo „Hrvatskog Sokola“ u Kaštelima pohriliti braći u Drišu, da se tamo skupa nadju i ogledaju u bratskom takmenju i tim proslave žudjenu i postignutu lepu slogu medj braćom, dnmškim sokolima. Po svemu sudeć slet će uspjeti krasno. Drišč će sutra primiti preko 300 izletnika, a sokola i sokol. podmladka preko sto i pedeset. Zdravo sokoli!

Iz vojništva. U posljednja dva tri dana dvie nesreće se dogodile medj vojnicima mjestne domobranske posade. Najprije njeiki Bičić iz vrličke krajine pokušao se ustreliti, a kad mu to nije uspjelo, onda se htio probosti bodežem u truh. Ozledio se samo izpod rebara, te je morao bit prenesen u bolnicu. Jučer jedan domobranac iz ove okolice čisteći stakla na prozoru u kasarni kod sv. Ivana — ne zna se kako — pao s prozora i rutzakao glavu, te je također odmah prenesen u pokraj. bolnicu.

Na znanje putnicima po moru. Mjestni lučki ured izdao je naredbu da svi parobrodni moraju naznačiti svoj odlazak, bilo u danu ili u noći, sa zvoncem mjesto zviždanjem kao što je dosad bilo obično.

† **Ante Inchiostri.** Od više dana u gradu se znalo i pitalo o bolesti Ante Inchiostri, koji je pred dvie nedjelje krenuo odavle u Marienbad na liječenje. Zadnje viesti bile su zla, a najzadnje davale su nade, da je uklonjena opasnost. Medjutim bio je prenesen u Beč. Jutros rano pogoršalo se stanje, te je u 4 1/2 sata podlegao srčanoh boli, koje od trpio. Ante Inchiostri bio je dobar čovjek, uzoran otac obitelji, maran i vriedan obrtnik, koji je po smrti očevoju sa bratom Franom podigao imovno stanje tvrde „V. Inchiostri & figli“ do prezmjerne visine, a samu tvrduko do svjetskoga glasa. U gradu svak oplakuje njegovu ranu smrt — bile su mu 54 godine — i sućustvuje u žalosti s njegovom brojnom obitelji i rodbinom. Bit će iz Beča prenešen u rodno mjesto. Bila mu laka zemlja, a obitelji i svojti i naše saućeše.

Za proširenje gradskog vodovoda. Obreni projekt sa strane ministarstva željeznica dostavljen je preko ravnateljstva željeznica u Trstu našoj občini s obavješću, da je razpoloženo prama kotarskom poglavarstvu glede izdanja gradjevne dozvole. Prije toga bit će sazvano drugo komisijonalno ročište, da se izgleda njeka sporna pitanja sa nekim zanimanim strankama, a onda će se nakon izdane gradjevne dozvole zainteresovati dotična ministarstva preko namjestništva, da se izhodi običana državna subvencija za izvedenje ove velike i toli nužne radnje.

Carinarsko izloženstvo kod občinske klaonice bilo je zaniekano od pokr. ravnateljstva financija u Zadru. Ono nije našlo, da stvar zgovara, ali s kojih razloga nije našlo, to ne navajda. Vidjet ćemo hoće li bit istog mnjenja ministarstva financija, kod kojega i glede ovog pitanja leži spomenika naše občine.

Pozvan na red. Pišu Nar. Listu iz Rogatačke Slatine: Neki F. Šutić iz Bihaća, ovdje kupališni gost — po svoj prilici zadrti frankovac — uvriedio je javno, na vrlo brutalan način, sve dalmatince. Kad je za to saznao g. Ante Zorić, trgovac iz Šibenika, koji takodjer ovdje boravi, najenergijiše je prosvjedovao i tražio, da Šutić opozove. Bila bi se velika neprilika dogodila, da nije posredovao jedan gospodin iz Novoga Sada, koji je g. Zorića umirio. Medjutu Šutić se je pismeno izvinio gosp. Zoriću. — Evo još jednog dokaza kako su do bjesomućnosti zavedeni frankovački pristaše kadri sve počiniti, i kako im je vrlo laka stvar vriedjati sve i svakoga, koji ne puše u njihov rog. Osobito nam je milo, da se ovog puta našao tu naš čovjek, naš građanin, vrli stari hrvatski borac g. Ante Zorić, i naučio pameti frankovskog obješenjaka. Čestitamo od srea g. Zoriću na muževnom držanju!

Izgulben zlatni sat. Dne 15 srpnja ev. g. oko 4. sata po podne Ana Prodanović izgulbena je putem od kuće kod Sv. Lovre do obale jedan mali zlatni sat sa isto takovim lancem, u vriednosti kr. 100. — Onaj tko ga je našao, neka ga prinese u Obć. Ured, gdje će primit primjerenu nagradu.

Izgulben srebrni sat. Nazad malo dana jedan ovdješnji domobranski kapetan izgubio je u gradu srebrni sat sa oznakom na brojniku „Billodes“. — Molit se nalazitelja da ga donese u Obć. Ured, uz izplatu nagrade, koja ga — po zakonu ide.

Izgulbljena naušnica (rečina). Tko je našao jednu naušnicu od zlata, neka prijavi našem uredništvu, imat će dobru ruku. **Utopio se.** Kroz samih 15 dana sliže nam opet žalosna viest iz Krapnja. Jutros u 9 sati izvadjen je mrtav iz mora Josu Milutin

Tomin, diete od 3 godine. — Svako nastojanje da ga se osvijesti bilo je uzaludno. Mi opet majkam preporučamo, da prepuste mužkim glavama veslo i motiku, a da ulože više pomnje oko uzgoja djece i kućne čistoće. Zaludu vam se u glavu tući, kose gutit. — U pamet dakle.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga.

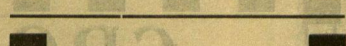

Čast mi je priobčiti p. n. občinstvu da otvaram na 1. kolovoza 1909. u kući **Petra Miletića** kod pazara

Trgovinu u jestivu

Preporučam se i molim za mnogobrojni posjet.

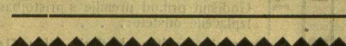
Sa štovanjem
Šime Copic.

Agenturni, komisijonalni i odpremnički posao

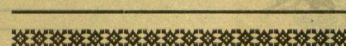
Josip Jadronja Šibenik — (Dalmacija).

Preuzimlje **prenos pokućstva** sa jakim vlastitim kolima iz stanova u stanove, na željeznici i na parobrode, uz nisku cieniu od **1 K po 100 kilograma**. Jamčim za dobru poslužbu i za štetu ako se dogodi preko prenosa. Daje cijeli vagun zatvoren za ukrcaj na parobrode i željeznice. Preuzimlje zastupstva u tu i izmoenztvu. Za obaviesti obratiti se u slovnici kuća Kašteljanac, ili kod ribarnice.

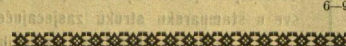
Tražim djevojku od srednjeg doba ili udovicu sa djecom

da me usreći i da me pazi do smrti. Ja sam zadovoljan nju odmah oženiti, ali samo kada bi dotična imala do **2000 kruna**. Ja sam udovac bez djece, katolik, godina 36. Imadem stanje što vriedi do 20.000 kruna. Pisati na adresu: **Markiol Gaspić pk. Petra iz Tribunja**.

Prodaje se kuća

u gradu na dva, odnosno tri poda sa prostranom pomješćima, avlijom, gustomernom. Ukupno 5 soba, kuhinja i 4 konobe. Za potanje obaviesti obratiti se na uredništvo našeg lista.

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unič, isto na obali, povrh kavane „Miramar“.

Preporučujem se svim mojim cijenjenim gostima i prijateljima i za u buduću, uvjeravajući ih, da ću svojski nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Crljenko,
hotelier.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednime. Devize se preuzimlju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1,000.000

Pričuvna zaklada i pritičci
K 150.000.

Centralna Dubrovnik - - - - -
- - - - - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbiljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretetnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostuih papira bezplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na rućne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

43-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sliećeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnica za slućaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećnićke pregledbe.

3. Pućka osiguranja na male glavnice bez liećnićke pregledbe.

II. Protiv štetee od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žitaa, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410,816.28
Od toga jamćevne zaklade: K 1,000,000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820,000.00
Izplaćene odštetee: K 2,619,582.36

Za Dalmaciju poblićee obavieštee daje: Glavno Povjerenićtvo i Nadzornićtvo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 47-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Po sebi funkcionirajnići namještaji za podizanje vode iz dubokih vrela

grad: najveća slavenska firma u monarhiji
Antun Kunz
c. k. dvorski dobavljać: Hranilica (Morava).
Osnjeiti baćava i franko.

STECKENPFERD --
od ljtijanovaa mlieka **SAPUN**

najblaži sapun za kožu koja i proti sunćanim pjegama.

Dobiva se svugdje. 19-40

Loze:

Maraština, Trbljan, Pulježanac, Pošip, Plavina Babić i Ninćuša
navrnute

na Rupestris Monticola, Aramon × Rupestris-Ganzin br. 1 i Riparia × Berlandieri-Teleki
prodava buduće jeseni
Krstoo Pećenko,
Komen, Goriško.

Zahtjevajte cienik!

3-5

ŠIRITE - - - - -
- „HRVATSKU RIEĆ!“

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernijim i najsvršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku [zasjećajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cienne.

Izradjuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zarućne i vjenćane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigovećke radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima naruće za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutjja, okvira itd. itd.

Preporuća za to svoje proizvode slavnom obćinstvu, a napose trgovcima, zavodima i drućtvima.

Prva hrv. tvornica voštanih svieća Vlad. Kulića u Šibeniku.